

Groningen, 9 februari 2016

GEZAMENLIJK LEDENTAL NEDERLANDSE POLITIEKE PARTIJEN NAAR DIEPTEPUNT

In 2015 is het totale ledental van de in de Tweede Kamer vertegenwoordigde partijen gedaald van 295.443 op 1 januari 2015 tot 285.851 op 1 januari 2016 – een afname van 9.592 (3,2%), zo blijkt uit cijfers die zijn verzameld door het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) van de Rijksuniversiteit Groningen (zie de tabel aan het slot van dit persbericht). Hiermee is voor het eerst het totale ledental onder de 290.000 leden gekomen. Ook in 2014 en 2013 nam het ledental af, met 4,4% respectievelijk 1,9%. In 2012, toen er Tweede Kamerverkiezingen werden gehouden, steeg het gezamenlijke ledental voor het laatst. Momenteel is 2,2% van de 12.777.145 kiesgerechtigden die Nederland bij de Provinciale Statenverkiezingen van vorig jaar telde, lid van een politieke partij – het laagste percentage in de naoorlogse periode. In 2010 bedroeg deze zogeheten ‘organisatiegraad’ nog 2,6%.

De teruggang van het totale ledental in 2015 is nog wat getemperd door toedoen van Voor Nederland (VNL) en de Vrijzinnige Partij. Beide partijen, die de afgelopen jaren zijn voortgekomen uit afsplitsingen van de Kamerfracties van de PVV dan wel 50PLUS, telden op 1 januari 2016 respectievelijk circa 1.150 en 287 leden. Van DENK, opgericht door twee leden die uit de Tweede Kamerfractie van de PvdA waren gezet, is geen opgave van het ledental ontvangen.

De teruggang van het gezamenlijke ledental komt voor een groot deel voor rekening van de traditionele ‘grote drie’ van de Nederlandse politiek – het CDA, de PvdA en de VVD. Hun ledentallen daalden het afgelopen jaar het sterkst. Het CDA noteerde een achteruitgang van 5,5%. De ledenaanhang van de PvdA nam met 6,3% af; die van de VVD met 8%. Het liberale ledental zakte tot onder de 30.000, waarmee het ongeveer even hoog is als in het midden van de jaren vijftig. Sinds de eeuwwisseling zijn het CDA en de VVD circa 40% van hun leden kwijtgeraakt. De PvdA verloor in dezelfde periode ruim 20%.¹

Grootste verliezer in 2015 was echter 50PLUS. Vanaf 2011 was de seniorenpartij als kool gegroeid, maar in 2014, toen voorman Henk Krol in opspraak was geraakt, trad een scherpe teruggang in waarbij zij ruim een kwart van haar ledental verloor. In 2015 bedroeg het verlies bijna 20%. De teruggang van de SP hield in 2015 aan (2,3%). In 2009 bereikte de partij haar hoogste ledental met ruim 50.000 leden. Sindsdien is het ledental van de SP gedaald met 17%.

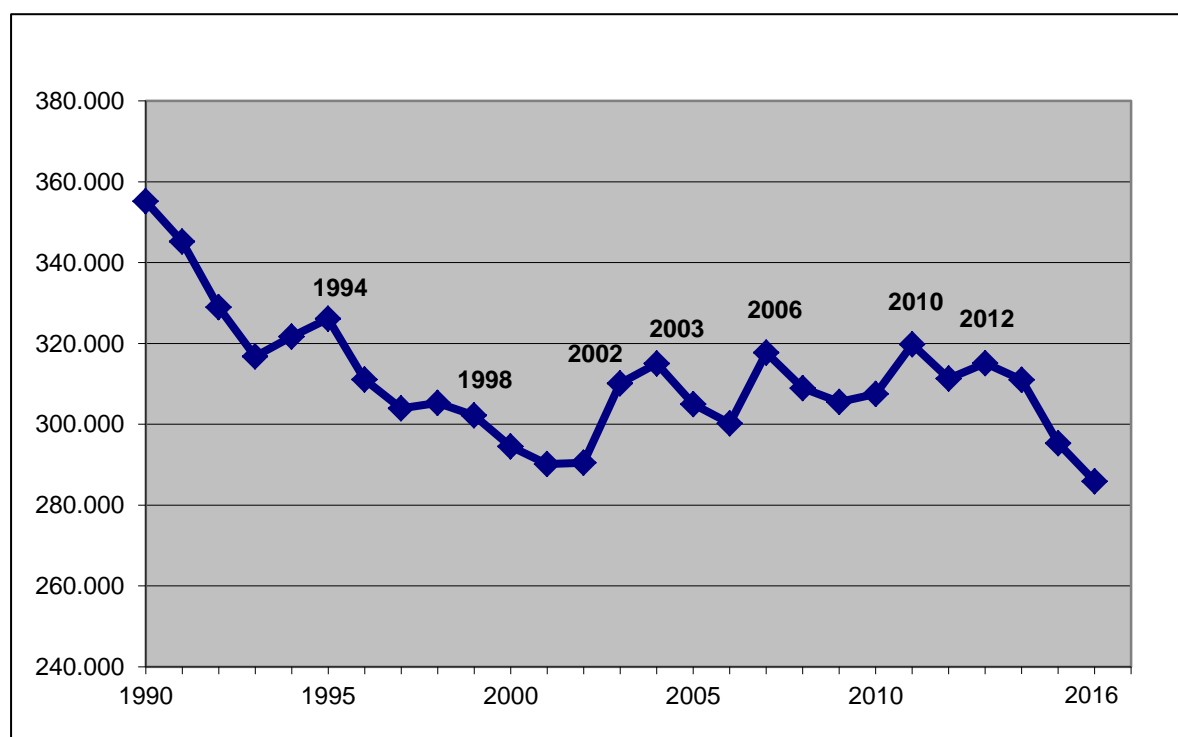
Het ledental van de overige partijen bleef min of meer stabiel. De ChristenUnie (0,5%), GroenLinks (0,1%) en de SGP (0,2%) verloren licht; D66 (0,6%) en de PvdD (0,9%) gingen er iets op vooruit. Al met al stonden van de partijen die in de Tweede Kamer zitting hebben er in 2015 acht in de min. D66, PvdD, VNL en Vrijzinnige Partij vertoonden groei; de ledenontwikkeling van DENK is onbekend en de PVV heeft geen leden.

---

¹ De PvdA verloor sinds 2007, toen zij een relatief hoogtepunt in haar ledenontwikkeling kende, ruim een kwart van haar ledenaanhang.

Wat bij de daling een rol heeft gespeeld is dat er in 2015 geen Tweede Kamerverkiezingen zijn geweest. De partijen gezamenlijk doen het betrekkelijk goed in de jaren waarin er Tweede Kamerverkiezingen zijn en er veel belangstelling van de media is voor politiek en partijen (zoals in 2002, 2003, 2006, 2010 en 2012). Vervolgens zakken zij weer wat weg (zie figuur 1).

Figuur 1. Gezamenlijk ledental Nederlandse politieke partijen, met vet aangegeven de jaren waarin Tweede Kamerverkiezingen plaatsvonden, 1990-2016

NB: De ledentallen zijn in deze grafiek weergegeven per 1 januari. Dat betekent bijvoorbeeld dat de afname van het gezamenlijke ledental over 2014 tot uitdrukking komt in het ledental per 1 januari 2015.

Voor meer informatie:

Gerrit Voerman
Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen
Broerstraat 4, 9712 CP Groningen
Tel: 050-363 68 30 / 06-13975457
E-mail: g.voerman@rug.nl
Site: www.dnpp.nl

Ledentallen Nederlandse politieke partijen per 1 januari 2014, 2015 en 2016

	1 januari 2014	1 januari 2015	1 januari 2016				
	totaal	totaal	totaal	ingeschreven leden	uitgeschreven leden	saldo	%
CDA	56.310	53.107	50.181	1.061	3.987	- 2.926	-5,5
Christen-Unie	23.631	23.521	23.398	899	1.022	-123	-0,5
D66	23.767	25.190	25.349	2.502	2.343	159	0,6
GroenLinks	22.393	21.201 a)	21.180	1.963	1.984	-21	-0,1
PvdA	52.317	49.155	46.045	1.314	4.424	-3.110	-6,3
PvdD	12.254	12.019	12.131	1.145	1.033	112	0,9
SGP	29.964	29.974	29.928	981	1.027	-46	-0,2
SP	44.240	42.679	41.710	2.107	3.076	-969	-2,3
VVD	33.498	30.895	28.436	1.454	3.913	-2.459	-8,0
50PLUS	10.428	7.534	6.056	588	2.066	-1.478	-19,6
VNL	-	150 b)	1.150	1.000	-	1.000	
Vrijzinnige Partij	-	18 c)	287	277	8	269	
Totaal	308.802	295.443 d)	285.851	15.291	24.883	-9.592	-3,2

a) gecorrigeerd ten opzichte van de opgave van januari 2015 (21.252)

b) ledental was begin 2015 onbekend

c) ledental was begin 2015 onbekend

d) ten gevolge van de aanpassing van het ledental van GroenLinks en de opgave van VNL en de Vrijzinnige Partij gecorrigeerd ten opzichte van de opgave van januari 2015 (295.326)

NB De PVV heeft geen leden; het is niet mogelijk om van deze partij lid te worden. Van DENK is geen opgave van het ledental ontvangen.